

Kokaino banga Europoje

JT Kovos su narkotikais ir nusikalstamumu biuro vadovas Antonio Maria Costa birželio 26–ąją, kovos su narkotikais dieną, pasakė, kad kokaino vartojimas Europoje pasiekė kritinę ribą, o opiumo gamyba Afganistane, nepaisant ilgai laukto gamybos sumažėjimo 2005 metais, gali vėl išaugti.

2006 JT ataskaitoje dėl kovos su narkotikais pranešama, kad pasaulinis opiumo gamybos lygis 2005 metais sumažėjo 5 procentais, o kokaino gamyba iš esmės išliko to paties lygio. Abiejų rūšių narkotikų konfiskuota rekordiškai daug.

Labiausiai paplitusio narkotiko – kanapių vartojimas ir toliau augo, o

štai amfetaminų grupės stimuliantų rinka stabilizavosi. Vis svarbesnis tampa Afrikos, kaip pradinio kokaino ir heroino kontrabandos į Europą taško, vaidmuo.

Pristatydamas atskaitą apie narkotikus Nacionaliniame spaudoje klube Vašingtone, ECAD direktorius Tomas Hallbergas pažymėjo, kad tendencijos pasaulinėje narkotikų rinkoje kinta teigiama linkme, tačiau pasaulio valstybės turėtų pagerinti savo darbą tiek mažinant jų vartojimą, tiek ir narkotikams gaminti skirtų medžiagų gabenimą.

„Žmonija įžengė į XXI amžių su žemesniais narkotikų kultivavimo rodikliais ir žemesniu kaip prieš 100 metų priklausomybės nuo narkotikų lygiu. Maža to, pastaraisiais metais pastangos mažinant neteisėto narkotikų platinimo grėsmes padėjo sulaukyti narkotikų vartojimo augimą visame pasaulyje ištisą ketvirtį amžiaus. Jei ne šis darbas, narkomanija būtų virtusi globaline epidemija“.

Laosas, iki praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio vidurio buvęs trečiuoju pagal dydį pasaulyje opiumo gamintoju, praėjusiais metais sumažino opiumo gamybą 72 proc. ir dabar iš esmės tampa

JT Kovos su narkotikais ir nusikalstamumu biuras išskyrė tris silpniausias grandis globalinės narkotikų kontrolės srityje: heroino kontrabandą iš Afganistano, kokaino vartojimą Europoje ir kanapių kontrabandą bei vartojimą visame pasaulyje.

Afganistane, kuris yra stambiausias opiumo tiekėjas, opiumo gamybai skirtų aguonų pasėlių plotas 2005 metais sumažėjo 21 proc., kitaip sakant iki 104 000 ha – tai pirmas reikšmingas sumažėjimas nuo 2001 metų.

„Padėtis su narkotikais Afganistane išlieka nestabili dėl visuotinio skurdo, žemo saugumo lygio ir dėl to, kad šalies valdžia tinkamai nekontroliuoja šalies teritorijos“, - įspėjo ponas Costa.

„Nepaisant masinės opiumo pasėlių naikinimo kampanijos šį pavasarį, padėtis gali atsistatyti jau 2006 metais“.

Žymiai daugiau vilčių teikia naujienos iš kokos/kokaino platinimo rinkos. Kokaino gamyba ir kokos (pupelių) auginimas stabilizuojasi, o konfiskuotų kokaino siuntų skaičius stipriai išaugo. Kokaino vartojimas pasaulyje šiek tiek sumažėjo.

„Labai sparčiai auga kokaino paklausa Europoje, o tai kelia nerimą“, - pasakė ponas Costa. „Aš raginu Europos Sąjungos šalių vyriausybes neignoruoti šios grėsmės. Kokainą vartoja labai daug įvairių sričių specialistų, išsilavinusių europiečių, dažnai neprisipažindami sau, kad yra priklausomi. Narkotikų vartojimas išplitęs tarp įžymybių pateikiamas žiniasklaidoje nepakankamai kritiškai, ir tai trukdo įvairioms įtakoms lengvai pasiduodanti jaunimui“.

Daugelį metų trukęs amfetaminų grupės (ATS) stimuliantų pasiūlos rinkoje didėjimas dešimtajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje pastaruoju metu stabilizuojasi. Šios tendencijos atspindi geresnį teisėsaugos institucijų darbą ir geresnę prekursorių maršrutų kontrolę.

2004 metais amfetaminus bent kartą buvo vartoję apie 25 milijonai žmonių, apie 10 milijonų vartojo ekstazi. Bendras amfetaminų gamybos lygis 2004 metais siekė 480 tonų, o tai mažiau nei 2000 metais, kai jų gamybą buvo pasiekusi maksimalų lygį.

2004 metais JAV administracija eilinį kartą uždarė labai daug nelegalių metamfetaminų gamybos laboratorijų – per 17 000, o tai sudarė 90 proc. viso pasaulio rinkos.

Nors metamfetaminų vartojimo lygis tarp vidurinių mokyklų mokinių per pastaruosius kelerius metus išliko nepakitęs, būtinybė gydyti narkotikų vartotojus JAV labai stipriai išaugo.

2006 m. globalinėje ataskaitoje skiriama ypač daug dėmesio kanapėms – plačiausiai pasaulyje vartojamam nelegaliam narkotikui. 2004 metais kanapes bent kartą vartojo apie 162 milijonai žmonių, kas sudaro maždaug 4 proc. pasaulio gyventojų nuo 15 iki 64 metų, jo vartojimas ir toliau auga.

Ponas Costa taip pat pažymėjo, kad šiandien kanapės turi gana didelį „potencialą“ palyginus su prieš kelis dešimtmečius buvusiu padėtimi, ir būtų didelė klaida neįvertinti kanapių keliamos grėsmės, vadinant jas „lengvaisiais“ narkotikais.

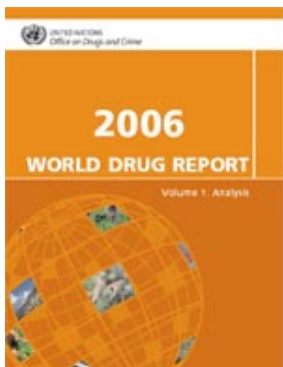
Daugėja įrodymų, kad kanapės gali būti rimto psichikos sutrikimo priežastimi.

„Šiandien aišku, kad žalingomis savybėmis tokie narkotikai kaip kanapės niekuo nenusileidžia kitiems narkotikams, gaminamiems iš augalinės kilmės medžiagų, - kokainui ir heroinui“, - pasakė ponas Costa. „Nacionalinė politika tokių narkotikų kaip kanapės atžvilgiu įvairiose šalyse gana stipriai skiriasi, be to, ji kiekvienais metais keičiasi“.

„Kadangi daugėja įrodymų, kad kanapės kenkia sveikatai, paversti šių narkotikų vartojimo klausimą valdančiosios partijos politinio pasirinkimo klausimu – yra iš esmės neteisinga.“

Kardinalus politikos šiuo klausimu keitimas visiškai supainioja jaunimą ir trukdo jiems suprasti, kokią rimtą grėsmę kelia kanapės.

Kanapių vartojimo epidemija, lygiai kaip ir kitos grėsmės visuomenės sveikatai, reikalauja vieningos šios problemos sprendimo strategijos, nuoseklios valstybės

politikos ir visos visuomenės požiūrio į ją“.

„Ilgametė darbo narkotikų kontrolės srityje patirtis mums sako, kad vieninga ilgalaikė strategija gali sumažinti narkotikų paklausą, pasiūlą ir jų kontrabandos apimtį“, - padarė išvadą ponas Costa.

„Jei to neatsitiks, tai tik dėl to, kad kai kurios šalys nežiūri į narkotikų problemą rimtai ir nevykdo atitinkamos politikos. Daugelis šalių susiduria su tomis problemomis, su kuriomis susidurti pačios nusipelnė“.

Genai ir narkotikai

Norvegijos mokslininkų atliktas tyrimas dėl genetinių veiksnių įtakos narkotikų vartojimui šalyse su žemu narkomanijos problemų lygiu atskleidė labai įdomių faktų, praneša naujienų agentūra „Reuters“. Tyrimo vadovas, dr. Kennetas S. Kendleris (Medicinos koledžas Ričmonde, Virdžinijos valstijoje) pabrėžia, kad ankstesni tokio pobūdžio tyrimai buvo vykdomi šalyse su aukštu narkotikų vartojimo lygiu – Australijoje, JAV.

Ankstenių tyrimų išvadose buvo teigiama, kad šalyse su žemu narkomanijos problemų lygiu, „svarbiausią vaidmenį vaidina socialiniai, o ne genetiniai veiksniai. Mūsų tyrimas parodė, kad ši hipotezė neteisinga“. Tyrimo, kuriame dėl eksperimentavimo su marihuana, stimulantais, kokainu ir psichoaktyviosiomis medžiagomis apklaustas 1 386 jaunų dvynių poros, rezultatai parodė, kad „grėsmė pradėti vartoti narkotikus žmonėms yra nevienoda“ ir „kad „ją daugiausia įtakoja genetiniai veiksniai“.

Kitas šio tyrimo atskleistas faktas įrodo, kad abu monozygotiniai dvyniai turi polinkį narkotikams ir jiems dažniau nei abiem dizigotiniams dvyniams nustatomi „sutrikimai susiję su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu“. Monozygotiniai dvyniai turi vienodą genotipą, kadangi vystosi vienoje apvaisintoje kiaušialąstėje. Dizigotiniai dvyniai, kaip tikri broliai ir seserys, turi skirtingą genotipą.

Kalbėdamas apie savo tyrimą spaudoje dr. Kendleris nurodė: „...Genetinės savybės dažnai yra svarbūs rizikos vartoti psichoaktyvias medžiagas veiksniai daugelyje pasaulio šalių“.

Pasak žurnalo „Medicinos psichologija“, tyrimo išvados leidžia teigti, kad galimybė genetiškai paveldėti „problemas dėl priklausomybės nuo narkotikų“ siekia nuo 58 iki 82 procento.

Šaltinis: Naujienų agentūra „Reuters“

2008 JT Generalinės Asamblėjos specialiajai sesijai artėjant

„Kovos su narkotikais politika“ - taip vadinosi JT Generalinės asamblėjos specialiosios sesijos išvakarėse šių metų rugpjūtį Londone vykusio tarptautinė konferencija.

Asociacija „Amerika be narkotikų“ kartu su kitomis organizacijomis rengė konferenciją ir de facto davė pradžią būsimai JT sesijai, o ECAD buvo konferencijos rėmėja.

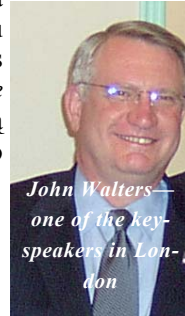
Tarptautinio narkotikų kontrolės biuro (INCB) pirmininkas Hamidas Gotse, iškėlė klausimą apie 1998 metais viso pasaulio valstybių prisiimtų įsipareigojimų vykdymo efektyvumą ir per pastarąjį dešimtmetį pasiektus rezultatus.

Ponas Gotse taip pat neabejojo, kad narkotikų politikos nederėtų vertinti žvelgiant iš tokios trumpo laiko perspektyvos. Šiandien toli gražu ne visiems yra žinoma, kad vos prieš šimtą metų opiumo gamybos apimtys šešis kartus viršijo šiandienines, nors žemės gyventojų skaičius tesudarė vieną šeštąją šiandieninio gyventojų skaičiaus.

Daugelis tų, kurie dalyvauja debatuose narkotikų klausimais, laiko kai kuriuos kovos su narkotikais metodus naujiena, nors iš tiktųjų jiems jau daugiau nei šimtas metų. Kai kurios šalys, siekdamos atrodyti modernios ir išradingos, steigia injekcinius kabinetus, nors tiesa tai, kad jos kopijuoja Kinijoje veikusias „opiumo landynes“, kurios paskatino viso pasaulio šalis suvienyti jėgas sudarant JT narkotikų konvencijas?

Vienas iš pasiūlymų nuskambėjusių Londone buvo perkelti JT Generalinės asamblėjos specialiosios sesijos datą, kad ji sutaptų su pirmosios tarptautinės narkotikų kontrolės konferencijos Šanchajuje, vykusios 1909 metais šimtmečio minėjimu.

Norima prisiminti istoriją, susijusią su narkotikų kontrole.

John Walters —
one of the key-
speakers in Lon-
don

„Narkomano elgsenos slopinimo“ metodika

Narkomano elgsenos slopinimas – tai psichologinė priklausomybės nuo visų narkotikų rūšių panaikinimo metodika, skirta norintiems spręsti narkomanijos problemą psichologinėmis priemonėmis. Narkomanija suvokiama kaip elgsenos tipas, kurį remdamasis rusų mokslininkų I.Pavlovo, P. Anochino, A. Uchtomskio darbais, suformulavo J. Orlovas.

Narkomanu žmogus tampa pagal išmokimo dėsnį, kitaip sakant, narkomano elgsenos jis išmoksta. Išmokimo rezultatas – narkomanų ipročiai ir igūdžiai, kurie yra mentaliniai tikslų ir poelgių vaizdiniai.

Įprastas narkomano reakcijas sukelia tiek išoriniai, tiek ir vidiniai stimulai. Reakcija į išorinį ir vidinį stimulą pasireiškia ir yra įtvirtinama pagal sąlyginio reflekso mechanizmą. Refleksinis atsakas ir sąlygoja „narkomano elgseną“. Šiam atsakui būdingas pastovumas ir jis yra atkuriamas visada, kai tik pasireiškia išorinė ir vidinė stimuliacija. Vidinė stimuliacija – tai nemalonūs išgyvenimai, nuo kurių žmogus ginasi jau įprasta „narkomano elgsena“. Nemalonūs išgyvenimai – nuoskaudos, kaltės, gėdos ir baimės emocijos – tampa vidiniais vadovaujamaisiais „narkomano elgsenos“ veiksniais.

Norint sustabdyti „narkomano elgseną“ - galimas vienintelis procesas – tai žmogaus požiūrio į įprastą „narkomano elgseną“ pakeitimas, vadinamasis slopinimas. Slopinimas – pats veiksmingiausias metodas. Vadinasi, norint išspręsti priklausomybės nuo narkotikų problemas būtina:

1. užslopinti reakciją į išorinį stimulą,
2. užslopinti reakciją į vidinį stimulą, t.y. neutralizuoti nemalonų išgyvenimą,
3. suformuoti išmokimo dėsnį atitinkančią naują, blaivaus žmogaus, „nenarkomano“ elgseną.

Metodika leidžia:

- nustatyti, ar žmogus turi norą (potraukį) vartoti narkotikus;
- užslopinti narkomano norą vartoti narkotikus per vieną užsiėmimą;
- nustatyti noro vartoti narkotikus slopinimo rezultatus;
- nustatyti, ar žmogui būdinga „narkomano elgsena“, koks jos tipas;
- užslopinti visų tipų „narkomano elgseną“;
- nustatyti noro vartoti narkotikus slopinimo rezultatus;
- suformuoti stabilius „blaiviojo“ elgsenos (visiškas narkotikų vartojimo atsisakymas) igūdžius.

Dirbama individualiai arba 7 - 15 žmonių grupėmis. Vidutinė kurso trukmė 9-12 užsiėmimų. Užsiėmimai vyksta auditorijoje kas antrą dieną, trukmė – 3 val. Reikalinga asmeniui užsiėmimų trukmė nustatoma testais, kurie parodo ir įgytosios „narkomano elgsenos“ tipą.

Pradėti darbą pagal šią metodiką galima antrą arba trečią dieną išėjus abstinencijos sindromo gydymo kursą (specializuotose medicinos įstaigose).

Slopinimo procedūrą atlieka pats narkomanas, vadovaujamas specialisto. Vykdomas visų tipų „narkomano elgsenos“ slopinimas. „Narkomano elgsenos slopinimo“ metodikos galima išmokti.

Elgsenos instituto medžiaga

Jaunimo konkursas „Gyvenimas be narkotikų“ Rygoje

Viena perspektyviausių ir ryškiausių narkomanijos tarp jaunimo prevencijos kryptių šiandien – pačių paauglių įtraukimas į prevencinį darbą. 2006 metais ECAD atstovybė Latvijoje antrą kartą rengė moksleivių projektų konkursą „Gyvenimas be narkotikų“. Konkurso uždavinys buvo įtraukti moksleivius į kovos su narkotikais projektų rengimą ir padėti jiems geriau suprasti narkotikų politiką Europoje ir Latvijoje, o taip pat formuoti tarp jaunimo tvirtą įsitikinimą apie narkotinių medžiagų žalą ir skatinti juos pačius ieškoti sprendimų, kaip gerinti esamą padėtį ir efektyvinti narkomanijos prevenciją.

2006 metų projektų konkursas vyko nuo sausio iki gegužės mėnesio, jį sudarė trys turai. Pirmajame ture mokyklų komandos turėjo parengti atsakymus į 7 klausimus ir pateikti savo pasiūlymus, susijusius su narkotikų politika, ECAD veikla Latvijoje narkomanijos plitimo prevencijos srityje. Projektuose reikėjo pateikti pasiūlymų apie renginius, kuriuos būtina surengti jų mokykloje ir regione. Antrajame ture komandos turėjo susukti videoklipą nukreiptą prieš narkotikus. Filmai buvo demonstruojami mokyklose. Kvalifikuota vertinimo komisija, kurią sudarė Rygos priklausomybių prevencijos centro specialistai ir vadovai, taip pat Judėjimo prieš narkotikus lyderiai, vertino namų darbus – pristatymus, atraktyviuosius testus, pantomimos vaidinimus ir viktorinas. Vienas didžiausių konkurso laimėjimų buvo Rygos Priklausomybių centro lyderių – Zanės Legzdinės ir Marinos Ščukinos dalyvavimas pačiame konkurse ir jį organizuojant.

Andrejs Vilks

ECAD Latvijos skyriaus direktorius

XXI Tarptautinės AIDS konferencijos Toronte kronika

Narkomanijos problemų ir ŽIV tyrinėtoja iš Švedijos Kerstin Šel papasakojo apie Kanadoje vykusią AIDS konferenciją. Skelbiame sutrumpintą šios konferencijos kroniką.

Konferencijos tema buvo „Metas veikti (Time to deliver)“ ir, kaip visada, į ją susirinko gausus dalyvių būrys – 24 000 žmonių iš įvairių pasaulio šalių, taip pat sergantys AIDS, įvairių homoseksualų ir narkomanų asociacijų atstovų.

Švedijai atstovavo Socialinių tarnybų valdybos, SIDA, infekcinių ligų klinikų deleguoti žmonės. Nė vienam iš šių konferencijos dalyvių ŽIV ir injekcinių narkotikų vartojimo problematika nebuvo pagrindinė darbo kryptis.

Kadangi ŽIV plitimas tarp injekcinių narkotikų vartotojų pastaruoju metu vyrauja tose žmogaus gyvenimo srityse, kur užsikrėtimas šia infekcija vyksta sparčiausiai, šios sritys ir buvo pasirinktos kaip konferencijos diskusijų tema. Šioje konferencijoje dalyvavo įžymybės (Bilas Geitsas, Ričardas Gyras, Bilas Klintonas) vienokiu ar kitokiu būdu pareiškusios savo susidomėjimą šia tema.

Pati konferencijos tema – „Metas veikti“ - suponavo būtinybę suteikti veiksmingą gydymą visiems, kuriems jo reikia. Tai ženklas, kad šiandien jau nemažai pasiekta.

Kalbant apie ŽIV ir injekcinių narkotikų vartojimą, reikia pabrėžti, kad tiek Pasaulio sveikatos organizacija, tiek ir JT bendroji ŽIV/AIDS programa (UNAIDS) įtraukė į savo arsenalą „žalos mažinimo“ programų metodus kaip vieną savo darbinės strategijos elementų.

Pradėdamas pranešimą, Aleksas Vodakas (daugelio PSO ataskaitų autorius ir vienas „žalos mažinimo“ politikos šalininku), paskelbė: „Laikas moksliskai polemizuoti apie „žalos mažinimo“ programų vykdymo tikslingumą baigėsi, metas veikti!“

Kalbėdamas plenarinės sesijos metu jis reziumavo, kas sudaro „žalos mažinimo“ strategiją: 1) švietimas, 2) švirkštų keitimo programos, 3) pakaitinis gydymas. Tai – pagrindas. Toliau galima siūlyti atitinkamą gydymą visiems ŽIV infekuotiems injekcinių narkotikų vartotojams. Pasak Vodako, pagrindinis šioje srityje dirbančių tyrėjų užduotis – sukurti vaistus, palaikančius kokaino ir amfetaminų vartotojų gyvybingumą.

Vėliau vykusiuose seminaruose dalyvių grupė papasakojo, kaip praktiškai įgyvendinamas „žalos mažinimas“ ir kiek toli pažengė šių programų šalininkai visame pasaulyje. Iš jų pasisakymų paaiškėjo, kad dauguma šalių (išskyrus JAV, Tailandą ir keletą kitų) priėmė „žalos mažinimo“ programas kaip savo strategiją, tačiau Azijoje šių programų prieinamumas asmenims, priklausomiems nuo narkotikų, tebėra menkas (skirtingose šalyse nuo 0 iki 15 proc.). Siekiama „pakelti“ šį rodiklį iki 60 proc. visų priklausomų nuo narkotikų asmenų šiame regione.

Didžiausia problema, su kuria susiduria šių programų šalininkai, buvo „injekcinių narkotikų vartotojams taikomos baudžiamosios priemonės“, t.y. narkotikų vartotojų sulaikymas policijoje, tačiau pasak Vodako, „neverta itin pasitikėti įstatymų saugotojais“. Šios strategijos šalininkai taip pat reišė didelį nepasitenkinimą tuo, kad JT narkotikų konvencijos atgyvena - JT narkotikų kontrolės (INCB) biuras - atkakliai nepripažįsta „žalos mažinimo“ programų reikšmės. Nuo šiol tai bus strategų tikslas.

Vieno iš seminarų metu aš pateikiau klausimą: „Kodėl ŽIV testai ir konsultacinė pagalba nėra įtraukti į „priemonių paketą“, kuris sudaro „žalos mažinimo“ programų pagrindą, juk tai – priemonių, skirtų visoms kitoms rizikos grupėms, sudėtinės dalys?“ Man buvo pasakyta (iš esmės tais pačiais žodžiais, kuriuos girdėjau Ženevoje), kad priklausomiems nuo narkotikų asmenims jų priklausomybės gydymas (suprask: pakaitinis gydymas), taip pat ŽIV gydymas yra neprieinami. Be to, man buvo pasakyta, kad asmenys yra dar labiau diskriminuojami, jei sužinoma, jog jie yra užsikrėtę ŽIV. Kitaip sakant, ŽIV testas ir konsultacinė pagalba nėra „užmiršti“, šių priemonių reikšmė buvo pasverta ir jos neįtrauktos sąmoningai...

14th ECAD ANNUAL
MAYORS CONFERENCE

Istanbul, Turkey

First Announcement!

National and international experts are invited to share their views and experiences in fighting against drug dependence!

May 10—11, 2007

PROJEKTĄ REMIA
LIETUVOS RESPUBLIKA

PROJEKTĄ IŠ DALIES FINANSUOJA
EUROPOS SĄJUNGA
Europos socialinis fondas

„Equal“ projektai suteikia galimybę „laimėti gyvenimą“

Lietuvoje priklausomi nuo narkotikų asmenys gali gauti gana platų gydymo paslaugų spektrą, tačiau dažnai tos paslaugos nėra siejamos tarpusavyje, todėl gydymas - neefektyvus. Priklausomybė veikia visas žmogaus gyvenimo sritis, tad ir gydymas turi būti visapusiškas, apimantis tiek medicininės, tiek psichologinės bei socialinės paslaugas. Pagalbos narkomanams formos turi motyvuoti sergantį priklausomybės ligomis gydyti ir grįžti į visuomenę. Toks kompleksinis priklausomybės gydymo modelis yra kuriamas ir įgyvendinamas projekte „Laimėk gyvenimą“.

Kai „Equal“ – Europos Bendrijų iniciatyva, skatinanti kovoti su diskriminacija darbo rinkoje, pakvieta teikti projektus, besirūpinančios priklausomų asmenų reabilitacija institucijos - Lietuvos pagalbos narkomanams fondas, Lietuvos AIDS centras, Vilniaus toksikologijos klinika, Socialinė santalka „Atspirtis“- paprašė paremti priklausomųjų reintegraciją į darbo rinką. Padėti asmeniui susirasti darbą yra labai svarbu.

Buvo gauta lėšų 25 žmonių medicininei detoksikacijai (organizmo išvalymui nuo toksinių medžiagų) ir 15 žmonių psichologinei-socialinei reabilitacijai.

Lietuvos AIDS centro bendruomenėje - gera patirtis

Tyrimais nustatyta, kad susiradusieji darbą atkrinta perpus rečiau negu tie, kurie jo neturi. Į ankstesnes darbo vietas grįžta nedaugelis, nes iš jų būna jau išmesti dėl svaiginimosi. Jau susiklostė tradicija, kai dalis priklausomųjų, turinčių gebėjimų dirbti socialinį darbą, neišeina iš priklausomybės problematikos rato. Keli AIDS centro bendruomenėje reabilitaciją baigę asmenys įsteigė savo reabilitacijos įstaigas, kuriose sudaroma galimybė laikinai įsidarbinti asmenims, sėkmingai baigusius programas. Taip šansą „pradėti“ gyvenimą veikia skleidžiasi per visą Lietuvą – jau susikūrė 18 reabilitacijos centrų. Penkiolikos iš jų veikia tiesiogiai susijusi su AIDS centro reabilitacijos bendruomene: dalis centrų vadovų čia stažavosi, 4 patys yra buvę narkotikų vartotojai. Keletas asmenų dirba priklausomybės ligų konsultantais žalos mažinimo kabinetuose, priklausomybės ligų centruose.

Blaivėjančiųjų vedlys – „Mano guru“

Vienas iš projekto „Laimėk gyvenimą“ partnerių – sostinės kavinė „Mano guru“, kurioje vykdoma profesinės ir darbinės reabilitacijos programa. Šioje įstaigoje įdarbinami buvę narkotikų vartotojai, sėkmingai baigę ar bebaigiantys gydymo ir reabilitacijos programas. Čia jiems yra sudaryta galimybė įgyti specialybę bei kelti savo kvalifikaciją. Tai kol kas vienintelė Lietuvoje vieta, įkurta specialiai priklausomiems asmenims. Kavinėje - saugi darbinė atmosfera -čia neprekiuojama alkoholiniais gėrimais.

Tokia darbinės reabilitacijos praktika yra įprasta Italijoje, Prancūzijoje, bet Lietuvoje tai – pirmas kartas. Kavinės steigėjai – Vilniaus savivaldybė, Vilniaus priklausomybės ligų centras ir bendrovei „Viršupis“.

„Mano guru“ remia savarankišką darbo paiešką: motyvuoja klientus ir moko, kaip reikia ieškoti darbo kitur, rašo rekomendacijas tolesniems darbdaviams. Darbo rinkai jau išleista apie 20 žmonių.

Prieš akis – „Vilties švyturys“

Labdaros ir paramos fondas „Vilties švyturys“, teikiantis psichologinės socialinės reabilitacijos paslaugas, reabilitacijos kurso eigoje organizuoja užsienio kalbų, kompiuterinio raštingumo kursus, sudaro galimybes įgyti išsilavinimą.

Laukiama Kompleksinio priklausomybės gydymo įstatymo

Su „Equal“ projektu susijęs ir jau rengiamas naujas įstatymas. Bendradarbiaujant su Seimo Narkomanijos prevencijos komisija kartu dirbama kuriant visus su priklausomybėmis susijusius teisės aktus apibendrinantį vieną Kompleksinio priklausomybių gydymo įstatymą.

Vilma Budėnienė, LAC atstovė spaudai
el. paštas: Vilma.Budeniene@aids.lt

ECAD naujienas lietuvių kalba parengė:
Lietuvos AIDS centras
Nugalėtojų 14 D, 2016 Vilnius,
8 800 01111, 8 - 5 300 124
[http:// www.aids.lt](http://www.aids.lt), aids@aids.lt

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66
e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia
andrejs.vilks@rcc.lv
phone: +371- 6510591